

KRISTENT Perspektiv

7. ÅRG. NR. 4, 2004

Hvor er kristenheden på vej hen?

Har kirken forvist evangeliet til andenpladsen i et forsøg på at være populær og indynde sig? Vi bringer nogle refleksioner over det kirkelige landskab lige nu i en tid, hvor menighederne afholder helbredelsesmøder og inviterer græsk-ortodokse »profeter«

Side 12

Syndens Synd

Dødssynderne stikker dybt i os alle. Og den, der stikker dybest er syndens synd, stolthed. Med stolthed og hovmod bevæger vi os hen til synderens inderste væsen. Femte artikel om de syv dødssynder.

Side 4

Narnia

Anden artikel om C. S. Lewis' Narnia-bog "Løven, Heksen og Garderobeskabet".

Side 16

Klassiker

I serien om verdenslitteraturens klassikere ser vi på William Goldings "Fluernes Herre".

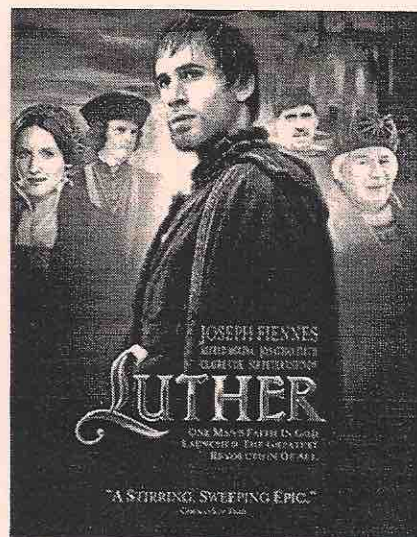
Side 10

Døden

TV, aviser og film er gennemsyret af døden. Men hvordan forholder vi os til den?

Side 8

OGSÅ I BLADET...

Ny film: Luther

Film-portrættet af reformationens frontfigur er - trods enkelte mangler - vellykket. Læs anmeldelsen.

Side 7

Er Gud republikaner?

Præsidentvalget i USA har skabt megen debat om forholdet mellem kirken og staten.

Side 2

Saved

Filmen Saved er noget så usædvanligt som en teenage-film om en kristen skole i USA. Satiren peger fingre ad kristen hyklerisk sub-kultur - men ender også med et letkøbt budskab om tolerance

Side 15

Mange konservative kristne i USA har af flere grunde svært ved at få armene ned efter præsidentvalget i USA.

For det første var det de moralske enkeltsager, som viste sig at blive en afgørende faktor i valget, især abort, homoseksuelle ægteskaber og stamcelle-forskning. For det andet fik man genvalgt en præsident, som var en stærk modstander af disse tre ting, og som ydermere har været meget åben om sin omvendelse og tro på Gud.

For det tredje fik man denne gang mobiliseret mange evangelikale Bush-støtter, og de blev en vigtig brik i hans genvalg.

Den kristne højrefløj's politiske indflydelse i USA har derfor skabt fornyet debat om forholdet mellem religion og politik, forholdet mellem kirken og staten. Ja, i medierne i Danmark har diverse journalister og eksperter med forskelligt held forsøgt at tolke brugen af Guds navn i amerikansk politik.

Renser politik for Gud

Præsident Bushs udtalelser om sin personlige tro koblet sammen med hans moralske standpunkter omkring homoseksuelle ville sikkert have udelukket ham fra en politisk karriere i EU! Derfor er det kun glædeligt, at et flertal af amerikanerne øjensynligt ikke mener, at disse synspunkter og hans åbenhed om hans kristne tro bør diskvalificere ham - tværtimod.

I Europa og i Danmark er de politiske realiteter nærmest de modsatte. I EU fravælger man en katolsk kommissær-

større og større rolle i det "offentlige rum", i medierne og i samfundet, så gøres der alt for at holde Gud ude af debatten.

Ingen danske politikere, selv ikke dem, der måske var enige med den italienske kommissær-kandidat, turde stille sig op og forsvare ham. Det ville være politisk selvmord.

Som cand. theol. Iben Tranholm bemærkede i en debat på DR2 forleden: Hvis de homoseksuelle går i demonstration i gaderne for at promovere deres rettigheder, så klapper alle i hænderne, mens en lignende kristen march ville blive betragtet som uanstændigt og et forsøg på at tvinge Gud ned i halsen på folk.

Refleksioner over forholdet mellem kirke og stat efter præsidentvalget i USA

Af Carsten Thomsen

kandidat, fordi han mener, at homoseksualitet er en synd, mens statsminister Anders Fogh Rasmussen er fortalende for vielse af homoseksuelle i kirkerne.

I dansk politik synes troen udelukkende at være et privat anliggende, som der ikke må spørges til, som kun synes at vedrøre en selv og Gud, når man sidder derhjemme i lænestolen.

Når politikerne forsøger at rense den politiske debat for al omtale af Gud, når man forsøger at nedtone og fortie ethvert etisk og moralsk argument, som er baseret på Bibelen, så går politikerne for langt. Det er paradoksalt, at netop i en tid, hvor religion synes at spille en

Gud på USA's side?

I USA er stat og kirke forfatningsmæssigt adskilt, men religion spiller alligevel en stor rolle i amerikansk politik. Det er utænkeligt, at en præsident kan blive valgt, hvis han offentligt udtaler, at han i bund og grund er ateist. Her er det afgørende, hvor politikerne står religiøst.

Men det betyder også, at Gud ikke sjældent bliver misbrugt politisk for egen vindings skyld, at man nærmest forsøger at hive Gud ned i valglokalet og placere ham på det ene eller det andet partis side.

Det er således yderst betænkeligt, når en konservativ indflydelsesrig kristen som Jerry Falwell udtaler, at det "er enhver konservativ politikers, og enhver evangelikal kristens ansvar at genvælge

præsident Bush". Eller når en anden kristen leder, Pat Robertson, før valget sagde, at han havde "hørt" fra Herren, at "Bush ville vinde stort".

Det efterlader ikke kristne med noget valg overhovedet. Den røde tråd i den religiøse retorik er, at George Bush - fordi han er genfødt kristen - har fået en særlig opbakning, sanktionering eller godkendelse hos Gud.

Det er samtidig betænkeligt, at evangeliet ofte bliver indviklet i det amerikanske flag, som når præsidenten taler om USA som det "retfærdige rige", om USA's mission og "guddommelige opgave" at "fjerne verdens ondskab". Forsøget på at dæmonisere fjenden, at påkalde sig Guds gunst i kampen mod terror og tale om "korstog" i Guds navn er farligt. Denne enten-er-du-for-os-eller-imod-os-retorik er med til at sammenblande Guds, kirkens og nationernes roller.

En politiker er valgt af folket og repræsenterer hele folket, og skal tjene hele folket, uanset race eller religion, rig eller fattig. Han eller hun bør ikke vælges udelukkende på grund af ens religiøse ståsted, men også ud fra ens evner, karakter og selvfølgelig sidst - men ikke mindst - den politik, man står for.

Magtens korridorer

At en politiker er kristen er ikke nogen garanti for, at vedkommende nødvendigvis vil være en mere vis og retfærdig magtudøver. Vi må ikke være naive og bløjede over for det politiske spil, som foregår i magtens korridorer. Her bruges ofte ufine metoder, spindoktorer, manipulation med og undertrykkelse og tilbageholdelse af information og leflen for specielle vælgergrupper.

Charles Colson, en tidligere nær rådgiver for præsident Nixon, fortæller om sine erfaringer i Det Hvide Hus, (det var før han blev kristen), at det ofte var lederne fra det religiøse højre, som var mest duperede og benovede over den magt, de pludselig havde fået, da de begyndte at blive inviteret ind til præsidenten til private samtaler. I stedet burde de have været de første til at se igennem den pomp og pragt, som omgav præsidenten, og tale med integritet som profeten Daniel.

Faktum er, at Bibelen ikke er et politisk kampskrift, Jesus prædikede ikke et politisk program og evangeliet

er ikke nyheden om, hvordan en nation skal styres eller folket regeres, det er ikke en politisk ideologi, men nyheden om nåden og tilgivelsen i Jesus Kristus, verdens frelser og forsoner.

Kristne har ikke monopol på den rigtige måde at styre en supermagt på - eller et lille land som Danmark. Vi må give hinanden plads til at kunne stemme på forskellige partier. Hver enkelt har

Det er betænkeligt, at evangeliet ofte bliver indviklet i det amerikanske flag

forskellig opfattelse af, hvad der er statens opgaver, hvad der bør lovgives om, og hvor grænsen går mellem borgerne og staten. På områder som den økonomiske politik og forholdet mellem rig og fattig, integration og flygtninge og kampen mod terror vil der også være forskellige holdninger blandt kristne. Disse er alle overvejelser, som bør spille en rolle, når krydset skal sættes - ikke kun de moralske spørgsmål som abort og homoseksuelles rettigheder.

Når det er sagt, så klæder det ikke det store korps af europæiske eksperter og politikere, som afviser Bush netop på

grund af hans stærke tilknytning til de konservative kristne, og fordi han forsvarede traditionelle værdier som ægteskabet og de ufødte børn. Disse spørgsmål har optaget amerikanerne meget mere end europæerne forestiller sig - og sikkert også mere end Kerrys valgmaskine havde regnet med.

Kirken som interessegruppe

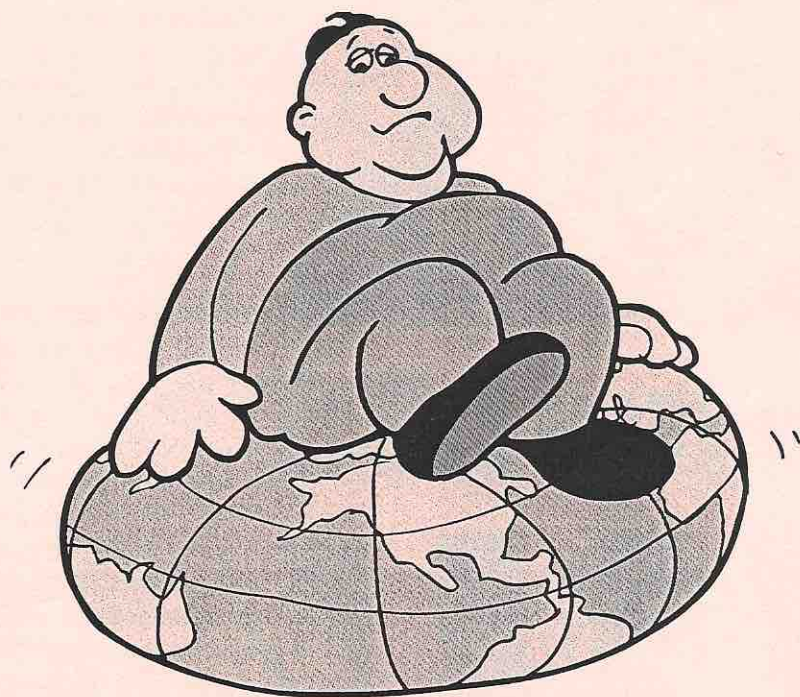
Vi kunne som kristne lære noget af vore kristne brødre og søstre på den anden side af dammen. Ikke nødvendigvis deres metoder, og slet ikke i det tonefald, som det religiøse højre ofte fremsætter deres indignation over alskens umoralitet og verdslighed i, men mere i deres iver, i deres insisteren på, at tingenes tilstand ikke er i orden, at Guds bud og Guds kald til mennesker om at søge ham og indrette deres liv under ham må tages alvorligt.

Blandt danske kristne er der nok for meget laissez-faire, opgivende skuldertræk over for et samfund, som bevæger sig længere og længere væk fra sin Skaber.

På den anden side må vi også forholde os kritisk til hele det projekt, som det religiøse højre har gang i. Man undrer sig over, om ikke den indædte kulturkrig og det ofte skingre kor af kristne moralister, der prøver at få "Amerika tilbage til dets jødisk-kristne rødder" bliver hovedsagen, og dermed erstatter evangeliets budskab. Sættes der ikke for stor lid til, at man gennem lovgivningen kan tvinge samfundet til at opgive dets umoralitet? Bliver kirken ikke andet og mere end endnu en interessegruppe, endnu en vælgermasse, som enhver præsident nu vil lefle for og love guld og grønne skove?

Bliver der i den øredøvende larm fra højtråbende konservative kristne også ørenlyd for evangeliets grundsandheder om nåde og barmhjertighed og tilgivelse i Jesus Kristus? Hvor mange ikke-troende tænker først og fremmest på den kristne politiske aktivist som en tjener for de svage og magtesløse - eller er han eller hun kun interesseret i sin egen gruppe, sine egne overbevisninger, sin egen tjeneste - ja, sig selv? (Lukas 22:26, Markus 10:44).

Disse spørgsmål kræver, at vi ser alvorligt på vore egne motiver og metoder, før vi løfter armene alt for højt og alt for længe.

Stolthed

- Syndens synd

I middelalderkirken
er de syv dødssynder:

Stolthed
gerrighed
misundelse
umådehold
ukyskhed
dorskhed
vrede

Af Louis Nielsen

Det pinligt karakteristiske ved døds-
synderne er, hvor dybt de stikker hos os
allesammen. Det er som om, de skildrer
vores tilstand som fortabte mere end en
gruppe af særligt slemme mennesker.

Med stolthed og hovmod bevæger vi os
hen til synderens inderste væsen. Fordi
det er så almindeligt, undslipper det
os nemt, at vi er stolte. Selv et ydmygt
og selvfornægtende menneske kan i sit
inderste dyb huse en form for stolthed,
noget som han eller hun pinedød ikke
vil slippe, et afgudsbillede af sig selv, som
man forholder sig til i ærefrygt, nærmest
tilbedende.

Hvor svært - ja hvor umuligt uden
Guds Ånds hjælp - er det ikke for mange

DE SYV DØDSSYNDER 5

Stolthed

af os virkelig at erkende, at den "du", der
synges om i Graham Kendricks sang, er
mig, er dig:

"Kom og græd, kom og klag,
for din synd ham nagled' der -
endnu dybere end sår fra søm og
torn!
Du var stolt - med begær -
faldet dybt i synd og skam.
Han fik straffen fra Guds vrede lagt
på sig."

Ved Kristi kors

Kun dette: I sandhed og ægthed at stå
ved Kristi kors og opleve det, som sker
her, som værende for mig, kan få os til at
se på os selv med virkeligt fornyede øjne
og til med ægthed at forsage stolthedens
og hovmodets forfærdende synd, som
salmedigteren Isac Watts gør det i dette
vers:

"Når jeg med undren korset ser,
hvor Herlighedens Fyrste dør,
al vinding for mig tab kun er,
mit hovmod er et knækket rør"

Saulus af Tarsus, apostlen Paulus, blev
godt og grundigt frelst den dag uden for
Damaskus, hvor Jesus åbenbarede sig for
ham. Aldrig glemte han den dag. Den
brændte sig ind i hans erindring. Her
følger to af hans optegnede vidnesbyrd:

"Gid det aldrig må ske for mig, at jeg
er stolt af andet end af vor Herre Jesu
Kristi kors; ved ham er verden blevet
korsfæstet for mig, og jeg for verden"
(Gal 6:14).

"Det er os, som er de omskårne,
og som tjener ved Guds Ånd
og har vores stolthed i Kristus Jesus
i stedet for at stole på noget ydre...
...hvad jeg havde af fortjeneste,
det regner jeg nu på grund af Kristus
for tab. Ja, jeg regner så vist alt for tab
på grund af det langt større
at kende Kristus Jesus, min Herre.
(Fil. 3:3,7-8)

Andetsteds i sine breve spørger Paulus:
"Hvad bliver der så af vores stolthed?"
(Rom 3:27) og han svarer selv: "Den er
udelukket!" "Ved hvilken lov?" spørger
han videre og følger til "Ved gerninger-
nes?" og igen svarer han prompte: "Nej,
ved troens lov!", dvs. ved evangeliet.

Evangeliet om korset er det eneste i verden, som bringer os til virkelig erkendelse af os selv, som vi er over for Gud. Alle ønsker vi, som mundheldet siger det, at "være karl for sin hat", dvs. hævde sig på egen hånd. Men alt det bryder ned over for Kristi kors.

Her falder alle vore forsvarsværker, og i stedet får vi uden omsvøb at vide, at

"Gud udvalgte det, som er dårskab i verden for at gøre de vise til skamme, og det, som er svagt i verden, udvalgte Gud for at gøre det stærke til skamme, og det, som verden ser ned på, og som ringeagtes, det, som ingenting er, udvalgte Gud for at gøre det, som er noget, til ingenting, for at ingen skal have noget at være stolt af over for Gud. Men ham skyldes det, at I er i Kristus Jesus, som er blevet os visdom fra Gud, både retfærdighed og heligelse og forløsning, for at den, "der er stolt, skal være stolt af Herren", som der står skrevet" (1 Kor 1:27-31).

Uden tvivl reflekterer hovmod og stolthed ursynden, synden bag al synd, og mere end det, ærkeenglens synd, Lucifers synd, Satans oprør og fald:

"Tænk, at du faldt fra himlen,
du strålende morgenstjerne!
Du er slynget til jorden,
du som besejrede folkene.
Du sagde ved dig selv:
"Jeg vil stige op til himlen,
højt over Guds stjerner
rejser jeg min trone;
jeg tager sæde på bjerget,
hvor guderne samles,
i det yderste nord.
Jeg stiger op over skybankerne,
gør mig lige med den Højeste".
Men du er blevet styrtet i dødsriget,
ned i afgrundens dyb" (Es 14:12-15).

Viljen til guddommeliggørelse af sig selv var synden i Edens have (1 Mos 3:5), og denne vilje ligger bag hver en synd, for "kødets vilje er fjendskab med Gud; det underordner sig ikke Guds lov og kan det heller ikke" (Rom 8:7; se også Joh 3: 5-8, Rom. 1:21).

Vantro, oprør, ateisme og en række andre forfærdelige og grusomme ting bundet i menneskets indsættelse af sig selv som Gud, i dets ophøjelse af sig selv som sin egen autoritet og i dets hersken over andre uden at ville stå til ansvar herfor over for verdens og livets skaber.

Som syndens synd er den hoved- aktøren blandt dødssynderne.

Ingen af os går ram forbi, og slet ikke det religiøse menneske.

Men vi er blinde for det og lever derfor i virkeligheden som fortryllede; forblændelsens mørke har sænket sig over os, og kun ved Guds barmhjertighed og hans befaling om, at lyset skal skinne, kan vi blive seende.

Gennemtrænger alt

Hovmodet er aldeles gennemtrængende, ikke mindst i vor narcissistiske tid og med den megen viden og de mange teknologiske muligheder, som er åbnet for os.

Moralsk befinder vi os i et tomrum, når mennesket gør sig selv til tilværelsens centrum og mening og lader det alene bero på menneskerettighederne og den politiske korrekthed, om noget er etisk ansvarligt eller det modsatte.

Det tragiske og dybt ironiske er, at det er Gud, som har udrustet mennesket med dets mange evner og muligheder, ja nærmest lagt hele verden under det (1 Mos 1:26 ff; Sl 8.5 ff.). Men det mandat kan mennesket kun bestyre ret, når det underlægger sig Gud og søger visdom, ikke i sin egen forstand, men hos ham (1 Mos 2:15-17; Dan 4:21 ff; 31-34).

Det samme gælder det at udøve magt, at kun ved at underordne sig Gud og være rede til at stå til ansvar over for ham kan det gøres til lykke og fremme for dem, vi får magt over (Se som eksempel Sl 72; Joh 17:2; Fil 2:5-11; Mark 10:41-45; Joh 21:15-19).

Sådan vil verdensherskerne eller mægtige institutioner og selskaber det sjældent - for ikke at sige aldrig. Snarere sidder de som en anden Farao på deres troner eller i de prægtige minister- og direktionskontorer og tænker og siger

som han: "Nilen er min, jeg har skabt den!" (Ez 29.9), eller som Tyrus' konge, som i sit hovmod sagde om sig selv: "Jeg er en gud! Jeg sidder på en gudetrone midt ude i havet!".

Men hvad siger Gud til ham? "Du er et menneske, ikke en gud, og du har gjort dit hjerte til et gudehjerte!" (Ez 28: 2). (Se også Hab. 2:4-5).

Jesus uden hovmod

Ud fra disse skriftsteder forstår vi godt, hvorfor stolthed er mellem dødssynderne. Som syndens synd er den hovedaktøren mellem dem. Ingen af os går ram forbi, og slet ikke det religiøse menneske. For hvem er stolt som den, der mener at have noget at rose sig af over for Gud? Hvem trænger virkelig til Gud, som bare aner det mindste hos sig selv, som giver ham noget fortrin hos Gud, noget som skulle give ham Guds nåde som fortjeneste? (se Rom 4:2 og 11:33-36).

I Jesus møder vi den, der både er sand Gud og sandt menneske. Kristi pletfrie liv, hans død, opstandelse og himmelfart er Guds dødsstød mod hovmodet, mod synden.

Gud, siger Paulus, fordømte i Kristus "synden i kødet" (Rom 8:3-4). Jesus levede her på jorden et liv, som bragte ære til Gud. Han åbenbarede en visdom som ingen, talte med en myndighed som ingen anden, befalede, så storm og hav, dæmoner, sygdom, ja døden selv måtte adlyde ham; han bragte Guds rige nær og "gjorde alle ting vel", og alt sammen gør han uden den mindste antydning af egenrådighed, selvophøjelse og selvpromovering.

Jesus optrådte med værdighed og

66

Stolthed er det religiøse menneskes særlige synd. Hvem kan være kynisk og umedfølelse som det selvretfærdige, moralske menneske?

majestæt, med bestemt og autoritet, men koblet til sagtomhed, ydmyghed og tjenersind. Ikke så mærkeligt, at hans rige opretholdes af alle de dyder, han i sin bjergprædiken saligpriser: fattigdom i ånden, sagtomhed, barmhjertighed, renhed, hunger og tørst efter retfærdigheden og fredsstiften.

Djævelen ønsker ikke klarhed. Tvivl, forvirring, sløret og bedrag er hans strategi, og har været det fra begyndelsen. Med føje kaldte Jesus ham "løgnens fader" (Joh 8:44). Ordet og sproget er det stærkeste kommunikationsmiddel mellem Gud og mennesker og mellem mennesker indbyrdes.

En del af Satans strategi er derfor at skabe forvirring omkring ordenes betydning. Han gjorde det over for Eva i haven, over for Jesus i ørkenen - for bare at nævne yderpolerne, og han har siden gjort det igen.

Ved den strategi kan stolthed og hovmod ligefrem komme til at optræde som en dyd, og som noget, vi ikke kan være foruden. "Har du ingen stolthed i livet?", kan vi indigneret spørge, og nu og da afviser vi at modtage hjælp med begrundelsen, at "også jeg har da nogen stolthed i livet".

Foragt for andre

Det er udmærket med selvopholdelsesdrift og overlevelsesinstinkt. Disse har Gud ligefrem lagt ned i os ved at sætte os i en verden og mellem andre levende skabninger, som yder modstand og giver os et modspil. Det er også godt at værne om sin personlige integritet, sit gode navn og rygte, sin ære og sit selvværd.

Men forbistringen sætter ind, når disse ting sættes op som værn mod afhængig-

hedsfølelsen af Gud og til afvisning af hans herredømme over vort liv - eller når stoltheden får os til at føle foragt for andre og kalde dem med øgenavne som "skod", "perkere", "tabere" og det, som er værre. Selv i børnehaven og i skolegården hører man den slags glosse.

Denne forbistring sker langt oftere, end vi tror, - vi, som kalder os disciple af Jesus ikke undtaget - og så er vi i virkeligheden tilbage i den samme skure, hvor vi lever i synd, alt imedens vi energisk tror, vi er gode, dydige, i enhver henseende acceptable og respektable mennesker.

Og atter er det lykkedes "løgnens fader" at bedrage os. For hvad kan det nytte, at vi bliver religiøse, dydige og respektable mennesker, hvis vi som Jesus siger, gøres "dobbelt så fortjent til Helvede" derved (Matt 23:15)?

Bibelen opmuntrer os ikke generelt til at gradbøje synd. Nogle synder er mere samfundsskadelige, mere nedbrydende og mere onde end andre, men synd er synd, og der går en lige linje fra det første menneskes synd og til enhver synd, der siden er begået i verden.

Tilsammen bringer både den og de os under "syndens løn, som er døden", bringer os under "fordømmelse" og under "Guds vrede". Kun "nåde - og retfærdighedsgaven" i Kristus (Rom 5:15 ff.) har ændret på det. Men "stolthed" og "hovmod" er på en arketypisk måde "synden i kødet", den typiske synd, som vi alle er underlagt, den synd, som Paulus synes at have sloges med mere end nogen anden synd. Måske derfor hans insisteren på, at "ingen ("intet menneske") skal have noget at være stolt af over for Gud", og at "den, der er stolt, skal være stolt af Herren" (1 Kor 1:29 og 31).

Den religiøse synd

Stolthed er det religiøse, moralske menneskes særlige synd. Det stolte hjerte er "et hårdt og ubodfærdigt hjerte" (Rom 2:1-6). Hvem kan være selvtilstrækkelig, ubodfærdig, kynisk og umedfølelse som det selvretfærdige, religiøse menneske - mennesket, som ikke for alvor har brug for Guds og andres overbærenhed, brug for Guds nåde til at tackle sine egne mange fejl og forsømmelser?

Esajas, som havde set Herren, Hærskarers Herre højt ophøjet på sin trone (Es 6:1) havde fra det øjeblik en radikal anderledes virkelighedsforståelse. Ikke et sekund mere var han i tvivl om, at virkelighedens virkelighed var Jahve, Hærskarers Herre, og at Guds virkelighed gennemtrængte hele universet og hele livet, for "hele jorden er fuld af hans herlighed" (Es 6:3).

Det satte både ham selv, Israel og alle mennesker, - "alt kød" som Esajas ynder at kalde dem (se 40:5-6; 1931 oversættelsen) - på plads. For ham var det følgelig ikke alene grotesk, men nærmest farceagtigt, når mennesker gjorde sig til og brystede sig, som f.eks. assyrerkongen, øksehovedet, som bildte sig ind, at det var ham, der førte øksen (10:15).

Og Esajas vidnede og forkyndte om "Hærskarers Herres dag", den dag "hvor mennesket skal bøjes og manden ydmyges", hvor "menneskets stolte blik skal ydmyges, mands hovmod skal bøjes, og Herren alene være ophøjet på den dag. For Hærskarers Herre har en dag mod alt stolt og hovmodigt, mod alt knejsende, så det ydmyges..." (2:9-12).

Men "den dag bliver Herrens spire (Messias) til herlighed og ære, og landets frugt bliver til stolthed og pryde for Israels overlevende. De, der er til rest i Zion, de, der bliver tilbage i Jerusalem, skal kaldes hellige, alle i Jerusalem, der er indskrevet til livet. Når Herren har vasket urenheden af Zions døtre og har skyllet blodet ud af Jerusalem med dommens og udrensningens ånd, så skaber Herren over hele Zions bjerg og over festforsamlingen dér en sky om dagen og en rygende og flammende ild om natten, for over alt herligt skal der være et dække. Der skal være en hytte, som kan skygge mod heden om dagen og give ly og læ mod skybrud og regn" (Es 4:1-6).

"Salige alle, der længes efter Ham" (Es 30:18).

Af Carsten Thomsen

Amen lød det højt fra en mand i biografen efter en af scenerne, hvor Luther går frem og tilbage i kirken, mens han prædiker om, at Gud er nær alle og ønsker at frelse og tilgive mennesker. Og et amen skal lyde til filmen, for den er både inspirerende og flot fortalt. Så meget lykkes i fortællingen om den protestantiske reformations fødsel, at man godt kan se gennem fingre med det, der halter lidt.

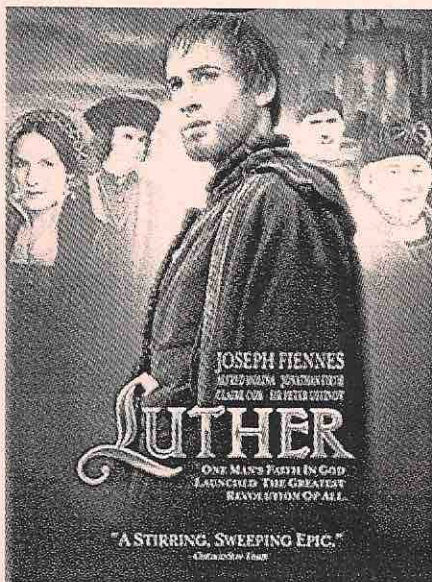
Filmen koncentrerer sig i starten om den plagede augustinermunks åndelige vækkelse. Trods sine bodsøvelser kan han kun se Herren som en vred og straffende Gud. Bevægende er scenerne med hans læremester Johannes von Staupitz, der leder ham hen til Kristus, som den han må overgive sig til og stole på for frelse.

Under en rejse til Rom i 1510 får han øjnene op for den katolske kirkes falskhed og præsternes hykleri og umoralitet. Han forfærdes især over den overtro, som knytter sig til relikvier og afladsbreve, der lover syndsforladelse for uselt mammon.

De 95 teser

Da han nogle år senere slår sine 95 teser op på kirkeporten i Wittenberg er reaktionen voldsom. Luthers teser er især koncentreret om afladsbrevens uvæsen. Her rammer han et ømt punkt, for afladsbrevene er med til at finansiere den katolske kirkes opførelse af Sankt Peters kirken i Rom. Luther er på ingen måde ude på at splitte kirken ad, men ønsker blot at gøre opmærksom på den kommercielle udnyttelse af afladsbrevene og relikvierne. Han er overbevist om, at hans argumenter vil få kirken til at rense sig selv. Men reaktionen er modsat.

Da Luther nægter at tilbagekalde sine udtalelser bliver han og hans tilhængere udelukket af kirken. Fyrst Albrecht kræver Luther bragt til Rom, hvor han kan blive dømt for kætteri.

“Her står jeg, jeg kan ikke andet, Gud hjælpe mig, amen”.

I stedet får kurfyrst Frederik den Vise trumfet igennem, at sagen må afgøres på den tyske rigsdag i Worms 1521.

I Worms bliver han tilbudt af bønderne og det jævne folk. Højdepunktet i Luthers rolle som evangelisk reformator er kommet. Det er også en af filmens bedste scener, da han stålfast proklamerer sit “Her står jeg, jeg kan ikke andet, Gud hjælpe mig, amen”.

Filmen får flere gange slået det reformatoriske råb “Sola Scriptura” fast. Med mindre de teologiske lærde kan overbevise ham om - udfra Skriften - at han tager fejl, så vil han ikke bøje sig. Hans autoritet er Bibelen - ikke pavens dekretter eller kirkens traditioner.

Bibelen på tysk

En af mine favoritscener er, da Luther kommer med en gave til kurfyrst Frederik (spillet eminent af Peter Ustinov). Oversættelsen af Det nye Testamente til tysk. Den vise kurfyrst er klar over, at ved at rive Bibelen ud af hænderne på de lærde i den katolske

kirke og give den til hvermand må der komme et afgørende brud. Alligevel sitrer det i ham for at få hænderne i oversættelsen.

Vi hører i filmen desværre ikke så meget til Luthers teologiske gennembrud, da han fra Romerbrevet bliver overbevist om, at mennesket bliver frelst ved troen alene - ikke ved gode gerninger.

Det er i det hele taget en af filmens svagheder, at den breder sig over 25 år med så mange begivenheder og dramatik i løbet af kun to timer. Vi får blot nedslag i Luthers liv, men uden den fornødne plads til perspektivering. Filmen burde være mindst tre eller fire timer - men så ville den nok aldrig være blevet vist i biografen.

Luther var om nogen den rette mand på det rette tidspunkt, men vi får ikke så meget indblik i den kulturelle, teologiske og politiske modningsproces, der gik forud for Luther, og som banede vejen for ham. Her er ingen humanistisk Erasmus, ingen før-reformator som Johan Hus, ingen med-reformator som Zwingli eller Calvin, ingen fornemmelse for renæssancens tøbrud og kun et glimt af Melanchton. Luther får ligesom al æren alene, hvilket er en skævvridning.

Bondeoprør

Vi får historien med om bondeoprøret, der nådesløst blev slået ned på Luthers opfordring, men filmen slutter alligevel lidt for rosenrødt med fred og fordragelighed. I virkeligheden fulgte der mange blodige religionskrige i sporet på reformationen og konger og fyrster og kirken (både den katolske og den protestantiske) var stærkt afhængige af hinanden og indgik stadig mange (u)hellige alliancer.

Trods disse indvendinger kan filmen varmt anbefales. Den er et godt udgangspunkt for en diskussion om reformationen.

Filmen minder os om den gæld vi står i til reformationens kristne ledere. Den minder os også om, at kristne altid står i en kamp for at bevare den sande lære.

Døden siges at være "et tabu" i vores kultur, og det skal nok være rigtigt, forstået på den måde, at vi fortrænger døden og ikke vil være ved, at den er der, men ellers taler vi om døden som aldrig før.

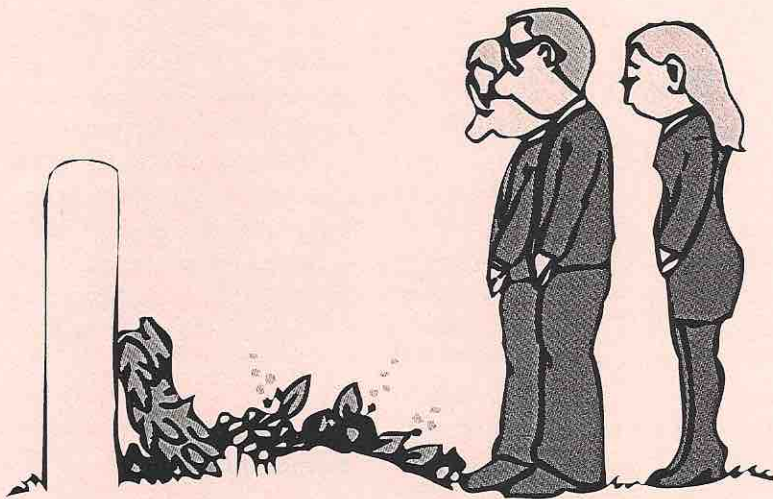
Døden er også et gennemgående emne i mange film; man ser f.eks. ikke mange amerikanske film uden at blive præsenteret for en eller anden begravelsesscene.

TV og aviser er også gennemsyret af døden; for at skildre de aktuelle begivenheder er at skildre dødens hærgen. Jo,

heden om et Paradis, vi har mistet, som Gud har lagt ind i alle menneskers kollektive bevidsthed. Derfor er døden naturstridig, også der hvor den i og for sig er naturlig. Alligevel kan ingen ved sine fulde fem ønske sig udødelighed, med mindre at livet formåede radikalt at forny sig i en uendelighed.

Kun Gud har udødelighed og evigt liv i sig selv, og kun han kan give os det i den fylde, som gør, at evigt liv bliver en glædesmættet og herlig ting, hvor vi mættes af hans udtømmelige forråd af liv og herlighed.

Tanker om døden

Paulus har ret, når han skriver, "at døden herskede" (Rom 5:14), og det gør den stadig undtagen over den, som hører Kristus til og er i ham. Om ham og hende siger Jesus som bekendt: "Og enhver, som lever og tror på mig, skal aldrig i evighed dø" (Joh 11:26), og at han "skal leve, om han end dør" (Joh 11:25).

Døden er en kompleks størrelse og symboliserer andet end livets ophør. Betød den blot livets ophør, kunne vi måske forlige os med den som naturlig, i hvert fald, hvis man har nået den fulde livslængde og er blevet "mæt af dage". Men selv da er der noget naturstridigt, fjendtligt og uvelkomment ved døden.

At vi føler sådan kommer fra bevidst-

Det er svært at vide, hvordan det egentlig var i den originale skabelse. Var der f.eks. udødelighed for alle levende skabninger? Næppe. På en måde fornyes skabelsen gennem død. Solens gang på himlen betinger både, at nogen lever, og nogen dør. Planterne har deres årlige cyklus, mange insekter, gnavere, fugle og talrige andre dyr er skabt til et meget kortvarigt liv.

Heller ikke mennesket synes skabt med udødelighed, for ifølge Skriften er Gud den eneste, som har udødelighed (1 Tim 6:16), men så længe Adam og Eva adlød Gud havde de adgang til Livets træ og dermed udødelighed (se 1 Mos 3:22).

For mig at se bliver evigt liv først muligt med Jesu Kristi komme. Evigt liv er "Guds nådegave i Kristus Jesus, vor Herre" (Rom 6:23), og det er i det, at "de kender dig, den eneste sande Gud, og ham, du har udsendt, Jesus Kristus" (Joh 17:3, 1. Joh. 5:20).

Døden er Guds dom over menneskets synd, men også Guds sorg over mennesket, som ikke lader ham i ro, før han har gennemført sit frelsesforsæt, nemlig at fri os fra syndens og dødens magt.

Gud er Herre over døden; som sådan er den Guds tjener, men samtidig er der fjendskab mellem døden og Gud. Ved Lazarus' grav er Jesus ikke alene bevæget af sympati og medfølelse med de sørgende mennesker; han er harmfuld over dødens hærgen, og den minder ham om, at han selv skal tage kampen op mod døden og "mod ham, der har dødens vælte, djævelen" ved selv at dø for menneskers synd på korset.

Døden er også Guds dom over menneskets hovmod. Døden lægger alt øde, idet vi intet kan tage med os; alle fordele, vi ellers har haft i livet, er borte i døden,

Af Louis Nielsen

og i den er der ikke længere nogen forskel mellem klog eller dum, rig eller fattig, konge eller tigger.

I forhold til døden er det, som Saddam Husseins livlæge sagde det, lige meget, om vi dør på den ene eller anden måde; vi dør dog alle en dag.

Forbryderen dør af en sprøjte med-dødbringende gift, men der er ingen garanti for, at anklageren, nævningene og dommeren ikke også dør i utide, måske endda yngre end ham.

Med dødens gang imellem os kommer der således et element af noget absurd over tilværelsen, den "tomhedens tomhed", som Prædikeren råber ind i.

Livet selv bliver en slags illusion. Kun Gud kan råde bod på det og løfte os ud af tomheden under forkrænkeligheden, og det har han gjort ved at lade Jesus dø for sin skabning, og oprejse ham til liv og uforkrænkelighed, og ved at sende os sin Ånd som pant på barnekåret, vort kommende liv og vor kommende herlighed hos Gud (Rom 8:18 ff.).

I Kristus har vi frimodighed også over for døden, for fordømmelsen er taget bort for den, som er i Kristus Jesus (Rom 8:1), og i ham er vi genfødt til et evigt og uforkrænkeligt liv (1 Pet 1:3-5).

Store ord har vi ingen lyst og trang til at slynge om os med i dødens nærhed (alligevel er det tankevækkende, hvor klicheagtigt, patetisk og sentimentalt mange opfører sig i dødens nærvær), og dog tør Paulus godt udfordre døden og nærmest håne den, når han i 1 Kor 15:55 udbryder: "Død, hvor er din sejr? Død, hvor er din brod?".

Samme Paulus kunne tale om døden som "vinding" (Fil 1:21), og kunne sige til korintherne, at han til hver en tid "hellere vil bryde op fra legemet og have hjemme hos Herren" (2 Kor 5:8).

Måske hænger vi nogen gange for meget ved livet. Det er i orden, og det er godt at kunne sige og bede: "Lad i dig mig elske livet", men selvom livet er en Guds gave, er det ikke Guds endelige kald for nogen af os. "Det virkelige liv" (1 Tim 6:19) leves med tanke på det kommende liv og til Guds ære.

Handicap, tab og død er værd at tage med, hvis det hører med til nogle af de uundgåelige ting, vi må bære og gå igennem for at kunne gå ind i Guds rige. (Matt 18:8-9, 2 Kor 4:16-18). Døden er ikke det værste, som kan overgå os;

Som kristne har vi frihed i Kristus til at se på døden med nuanceret blik. Kristus har taget dødens brod til sig

den bringer sorg, stor sorg, men der er sorger, som er større end det, at nogen dør.

Navnlig over for døden har vi brug for at kunne relativisere tingene, og det giver vor tro på Jesus Kristus os frihed til.

Døden er Guds memento til os mennesker om at finde vor rette placering i skabelsen, så vi erkender både vor betydning og betydningsløshed, vor storhed og lidenhed, at vi grundlæggende er kød, men i vort forhold til ham ånd. Dermed er der åbnet os muligheder, men samtidig sat os en grænse.

Men mennesket ser desværre kun sjældent på det på den måde. Syndefaldet har forkrøblet os og reduceret den storhed, vi oprindeligt var skabt til.

Døden opfatter vi nu som en fornærmelse mod mennesket, og vi kæmper med alle hænde midler for at gøre os til herre over liv og død.

Vi vil selv have lov til at bestemme, hvem der skal leve, og hvem der ikke skal leve; vi vil gerne lave om på livet, så vi får et andet liv, en anden personlighed, et andet udseende. Intet vil vi mere modtage som givet eller som gave. Vi vil være med til at bestemme hele vejen rundt. Føler vi, at nogle tal i en statistik truer os, lader vi os gerne amputere som mennesker for at undgå den risiko, bekvemt glemme, at døden er et livsvilkår og truer os fra alle sider.

Vi optræder gerne som Vorherre og påtager os gerne valg, som vi dybest set ikke kan træffe, og volder os selv og andre usagte kvaler derved.

Vi kender stadig ikke fremtiden, og livet forbliver lige så ukendt og utrygt, som det altid har været. Men mængden af bekymringer og dilemmaer, der lægges på os, og som vi lægger på andre, bliver stadig større og truer til sidst med helt at knuse os.

Døden er Guds dom over mennesket,

men aner vi ikke i Guds ræsonneren med sig selv i 1 Mos 3:22-24 Guds mildhed og barmhjertighed mod mennesket? Han handler ikke så meget ud af vrede, som ud af barmhjertighed.

Hvor forfærdeligt i virkeligheden for mennesket i sin faldne tilstand at leve evigt. Det er det samme som fortabelse. Men hos sig selv og i sin evige visdom har Gud allerede udtænkt, hvordan han vil åbne døren til Paradiset og til Livets træ igen for menneskene, og denne gang for aldrig mere at lukke den.

Det kalder vi frelse, forløsning, evigt liv, og det er altsammen knyttet til Guds nåde og kærlighed i hans Søn, Jesus Kristus, vor Herre.

Som kristne har vi frihed i Kristus til at se på døden med nuanceret blik. Kristus har taget dødens brod til sig.

Den vil aldrig gennembore os. Dermed er dødens fanger sat i frihed. Han, som havde dødens væld, har den ikke mere; nu er det Jesus, som har dødens og dødsrigets nøgler. Døden bringer stadig lidelse og sorg, men med Paul Gerhardt kan vi også synge:

"Frit vi tør og uden gruen
Gud i vold,
bag hans skjold,
trods verdens truen;
møder os den sidste fjende (døden),
mod hans pil
med et smil
tage vi og - vinde.

Os dog ingen død kan true,
men dens bud
løser ud
tusindfold af møde (møje, lidelser),
lukker dør for sorgestimlen,
så vor sti
bliver fri
ind til fryd i Himlen.

Af Carsten Thomsen

Fluernes Herre er en stærkt foruroligende, ja nærmest besættende roman om en flok skoledreng, der under Anden Verdenskrig nødlander på en øde ø i Stillehavet. Romanen er bygget over en børnebog fra Victoria-tiden, om tre drenge, der, alene på en sydhavsø, opfører sig som små gentlemen og bringer civilisation og kristendom til øen. Men i den britiske forfatter William Goldings version følger vi drengene ad en modsat rute, hvor de i øens Paradis forvandler sig til en flok sadistiske vilde.

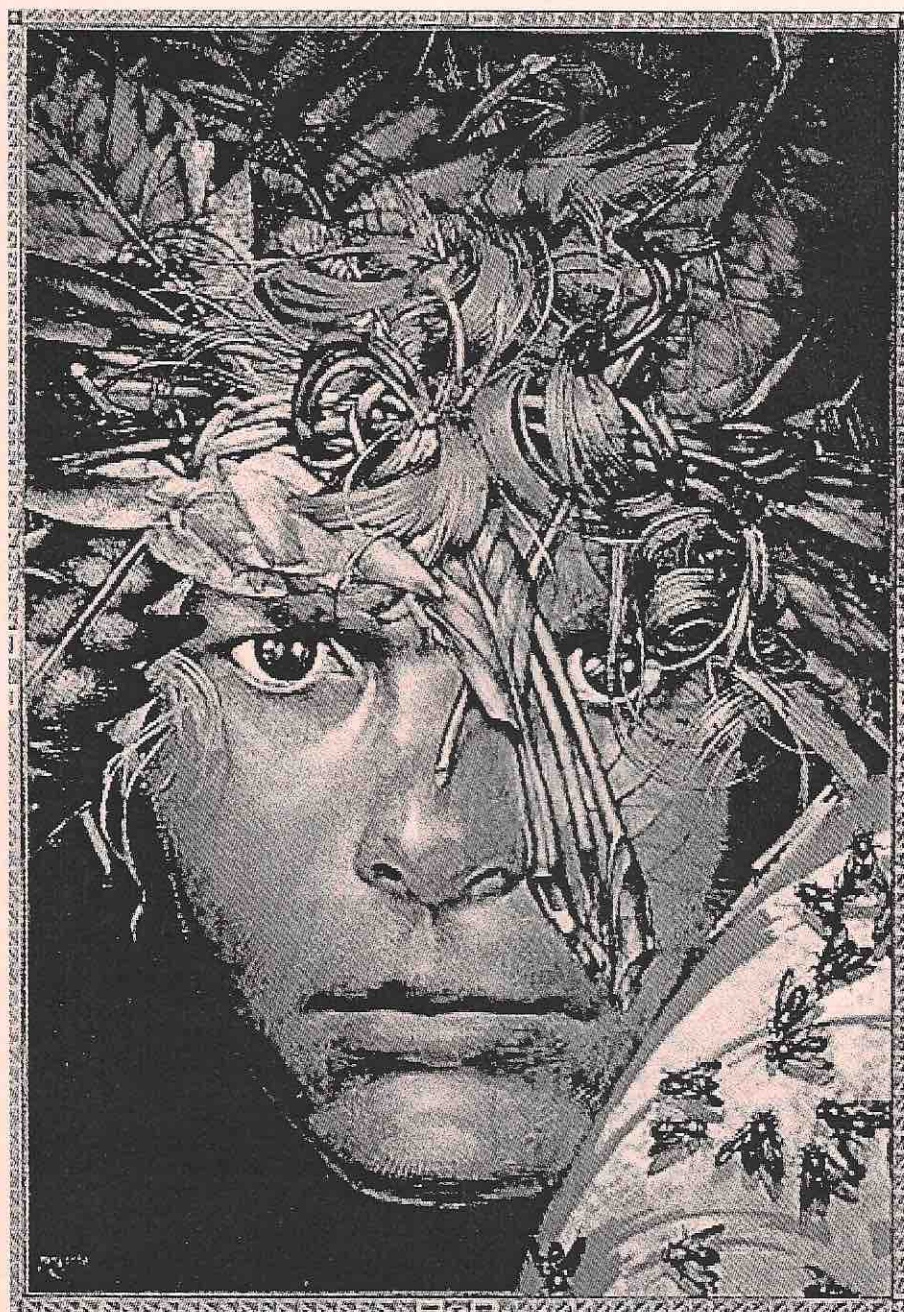
Golding protesterer mod Rousseaus romantiserede uskyldsrene vildmand, der lever glad og fri i naturen - og at det alene er civilisationen, som ødelægger og destruerer mennesket. Vi må grave dybere, er Goldings påstand, og han lader disse drenge stå nøgne i naturen, væk fra al civilisation. Men det onde er stadig der i mennesket og kæmper mod det gode - og det er ondskaben, som får overtaget i de fleste af drengene.

Civilisation og tyranni

Romanen fra 1954 er et dristigt forsøg på at blande realisme og allegori, og den er blevet fortolket på flere forskellige måder siden udgivelsen. Bogen skal ikke ses som et forsøg på en decideret kristen allegori, men alligevel gør bogen brug af en stærk bibelsk symbolik visse steder.

Drengenes forsøg på at indordne sig på øen er et studium i et mikro-samfund i opløsning. De vælger hurtigt en leder. Ikke den fremfusende Jack, men i stedet den mere rolige og autoritative Ralph. Han står for lov og orden, demokrati og det rationelle. Han ønsker inderligt at få reddet drengene ved hele tiden at understrege vigtigheden af, at der bliver holdt liv i bålet, så skibene kan se røgen. Samtidig ser vi svagheden i Ralph - det er fornuftig snak, snak, snak, men det har svært ved at fænge, og han mister evnen til at overbevise de andre drenge, der hellere end hårdt arbejde vil slå sig løs, jage, spise kød og feste.

Hans modsætning er Jack, som hur-

tigt splitter gruppen i to og får overtaget. Han er hurtig til at udnævne sig selv og en flok drenge som jægere. Han er tyrannen, diktatoren, terroristen. Bygger sit lille imperium på frygt og trusler. En irrationel frygt for det store uhyre i skoven - der viser sig at være en død pilot, som er faldet ned på bjerget i sin faldskærm. Og det er er ham, som får gruppen til at stikke et svinehoved på en pæl, Fluernes Herre - et offer til uhyret på bjerget.

Som Ralphs allierede ser vi Tykke. En nærsynet, astmatisk dreng, der er grup-

pens ubestridte intellektuelle og praktiske gris, og kun Ralph lytter til hans råd.

Den sidste hovedperson er outsidersiden Simon, som giver de små børn mad, som søger ly i skoven og som overvinder sin frygt og møder Fluernes Herre i skoven og udforsker uhyret på bjergets top.

Bogen ender med den totale opløsning. Da Simon på et tidspunkt prøver at forklare, at uhyret på bjerget kun er en død pilot i en faldskærm, kaster drengene sig over ham. Forblindede tror de, at han er uhyret i forklædning og sparker og slår ham til døde. Ralph og Tykke har endda

også været med i overfaldet, og selvom de med forsvarsmekanismer prøver at retfærdiggøre deres handling, så erkender de, som de eneste, at de har begået en forfærdelig handling.

Da Ralph og Tykke prøver at få Jack og hans gruppe til at hjælpe med bålet, så dræber de Tykke ved at skubbe ham ned fra klippen. Ralph må derefter flygte. I sidste scene i bogen bliver drengene reddet. Et skib har set røgen fra bålet, og en kaptajn kommer til øen og er chokeret over drengenes miserable tilstand - og vi læser Ralphs reaktion:

“Et øjeblik mindedes han i et flygtigt glimt den mærkelige fortryllelse, der engang havde hvilet over stranden. Men øen var brændt væk som ved - Simon var død - og Jack havde...Tårerne begyndte at strømme og gråden gennemrystede ham....Ralph græd over uskyldens endeligt, over mørket i menneskesjælen og over den kloge og sande ven Tykkes fald gennem luften.

Tabt uskyld

Den “fortryllelse”, der hvilede over øen i starten er som Paradisets have. Drengene svømmer ubekymret rundt i søen og leger. Simon finder en lysning i skoven ikke langt fra stranden, hvor drengene opholder sig, og Goldings romantiske beskrivelse af hulen er som et uskyldens sted, som et sted for tilbedelse.

Men drengene taber hurtigt deres uskyldighed - ikke på grund af nogen udefrakommende fjende, men det er, ifølge Golding, et resultat af den ondskab, som hele tiden har boet i dem, og som nu kommer til udtryk. Civilisationen har formået at dæmme op for onskaben, men nu får den frit løb.

Først kommer frygten for uhyret. Et imaginært uhyre, som repræsenterer frygten for det ukendte, monstre, mørket. Simon er den eneste, der forstår, at de frygter uhyret, fordi det bor i dem alle. Som drengene bliver mere vilde, så vokser deres tro på uhyret og sidst i romanen tilbæder drengene uhyret og bringer det gaver.

Det vigtigste symbol er det blodige svinehoved, som Jack sætter på en pæl i den lysning i skoven, som Simon har fundet. Jack kalder det Fluernes Herre. En oversættelse af det græske navn Beel-

zebul (Djævelen), Ondskabens Herre. I et bibelsk perspektiv den syndens kraft, som eksisterer i os alle. Eller måske er det et symbol på Satan selv, som vækker “uhyret” i os alle til live.

Moderne afvisning af synd

Over for uhyret og Fluernes Herre står Simon som et symbol på uskylden og det uspolerede. Han er som en helgen, en mystiker, der bevæger sig ud i skoven alene. Hvor Ralph og Jack er modsætningerne mellem civilisation og hedenskab, er Simon løftet op på et åndeligt plan.

Han er den eneste, som er klar over, at det onde rumsterer i alle mennesker. Det er ham, som konfronterer Fluernes Herre i en scene, som meget minder om Jesu fristelse i Getsemane Have. Han forsøger at befri de andre for frygten for uhyret, men bliver som en martyr, dræbt.

Ifølge Bibelen er mennesket skabt i Guds billede, uskyldig, syndfri og ren. Men samtidig lærer vi, at mennesket syndede, og at der nu ikke er noget i mennesket, som ikke er berørt af syndefaldet. “Synden taler til den ugudelige i hans hjerte, gudsfrygt har han ikke for øje.” Sal. 36:2. Vort hjerte, vore tanker, vore handlinger er berørt af synden. Men selvom mørket har grebet mennesket, så er gudsbilledet ikke helt ødelagt. Det er befængt af synd, men eksisterer stadig. Det syndige menneske har stadig evner, intelligens, samvittighed og en moralsk fornemmelse, selvom synden gør, at han eller hun ikke kan stole på den.

Oplysningstiden angreb dette traditionelle bibelske syn på mennesket. Man understregede og bekræftede i

stedet menneskets naturlige godhed, og troen var stærk på, at menneskeheden udviklede sig mod det bedre, og at dets fornuft var tilstrækkelig til at løse verdens problemer. Mennesket var blevet voksent og havde ikke længere behov for Gud, Bibelen og kirken.

Afsluttende håb

Det er Goldings fortjeneste, at han overbevisende gennem den allegoriske fortælling får understreget for det moderne menneske, at onskaben bor i vore hjerter. Romanen er et opråb mod de utopiske drømme om, at ondskab, vold og kriminalitet kan udryddes helt ved at opbygge et civiliseret ideal-samfund, hvor alle har økonomisk frihed og lige muligheder.

Fluernes Herre leverer ikke meget håb. Som kristen vælger jeg at reflektere på Simon, som svaret på menneskets nød, selvom Golding nok ikke ville gå så langt. Golding beskriver Simons døde legeme, der skylles væk fra øen, men havet bringer det op til overfladen, nærmest som en “opvækkelse”.

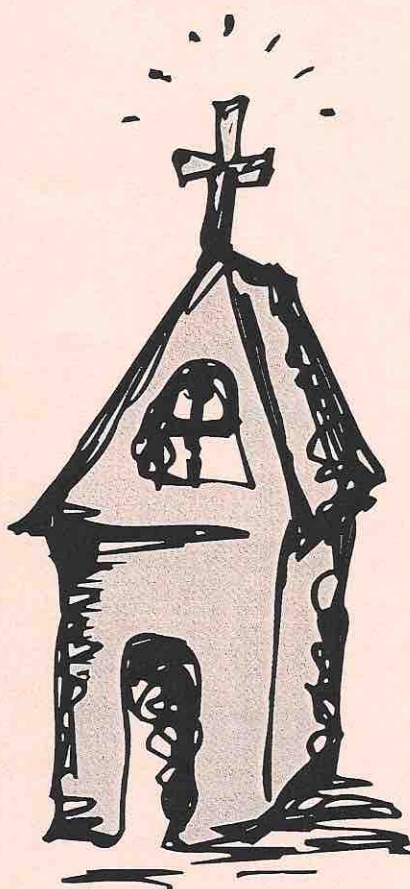
Den store flodbølge fortsatte langs øen og fik vandet til at stige. Indesluttet i en ring af nysgerrige sølvvæsener, selv et sølvlegeme under de ubevægelige stjernebilleder, gled Simons døde krop stille ud mod det åbne hav.

Den uskyldige Simons død reflekterer Jesus Kristus, som syndfrit offer for menneskets synd. Her bliver synden sonet. Heri ligger menneskets håb og frelse.

Hvor er

KRISTENHEDEN

på vej hen?

Af Louis Nielsen

Nogle refleksioner over det kirkelige landskab lige nu.

Det er altid svært at danne sig et bare nogenlunde præcist billede af ens egen tid. Man er for meget et barn af tiden til, at man kan se objektivt på sin egen tid, for vi lever i vid udstrækning på tidens præmisser.

Paulus skriver til korintherne, at der bør være forskel mellem kirken og verden, men han er også realistisk nok til at indse, at kristne ikke er trukket ud af denne verden og følgelig skal færdes mellem verdens mennesker, også mennesker, hvis livsførelse vi tager afstand fra (1 Kor 5:9 ff.).

På den anden side forventes det, at kristne ved troen på Jesus Kristus har fået et andet liv, er blevet fornyede mennesker.

“I skal fornyes i sind og ånd” (Ef 4:23), og “I har iført jer det nye, som fornyes i sin skabers billede til at have sand erkendelse” (Kol 3:10), skriver Paulus. Det vil sige, at kristne er fornyede i såvel erkendelse som i sind og vandel. Evangeliet inddrager alle dele af livet og fylder hele vor personlighed som mennesker. (Se 1. Pet. 1:23 og 2:1 ff.).

Kedelig kirke?

Kristne bliver ofte karikeret som sære, og kirkens budskab anses for at være gammeldags og kedeligt.

Kirken er i knibe i en tid, som anser fortiden for ligegyldig, som spørger efter relevans og det, man selv kan få ud af en given ting, og som ikke tror på objektive sandheder eller store fælles fortællinger.

Kirken har nemlig sine rødder i frelseshistorien og sit budskab i alt det, som Gud “i tidens fylde” (og det er år 0 og årene deromkring og ikke 2004 eller 2005) gjorde ved at sende sin Søn som Frelser til verden.

Den tror ikke hvad som helst, men vejer det op mod en gammel bog. Den lader det ikke bero på skøn og følelse, om noget er godt eller ikke er det, men spørger efter, om det er i overensstemmelse med Guds sandhed og vilje.

Jo, sådan overfladisk bedømt er kirken kedelig og meget lidt relevant. Spørgsmålet er så, om kirken kan gøre så meget ved det, uden at den selv og dens budskab lider skade derved.

Dens dilemma i forhold til den tid, den lever i, er alvorligt og ubehageligt. For Jesus har befalet den at forkynde evangeliet for alle folkeslag og til at gøre alle mennesker til hans disciple. Og det kan kirken ikke lave om på.

Kirken selv behøver ikke at være autoritær, men følge sin Herres eksempel og være mellem mennesker, som “en der tjener”, men kirkens Herre er “alles Herre”, og kirkens budskab, evangeliet, har karakter af “befaling”, et ord med myndighed, væld og kraft.

Kirken må alvorligt bestræbe sig på at identificere sig med alle slags mennesker, og den må “være vis i sin omgang med dem udenfor og bruge det gunstige øjeblik”.

Vores “tale skal altid være venlig, krydret med salt, så vi ved, hvordan vi skal svare hver enkelt” (Kol 4:5-6). Men

samtidig må kirken også vogte sig for på nogen måde at svække evangeliet eller være eftergivende over for dem i dens midte, som vil føje sig så meget efter tidsånden, at det hele ender i humanisme, hygge og harmløs underholdning og tant.

Kirken vil være populær

Min fornemmelse er, at kirken ofte er blevet bange for sin egen skygge, at den vil indynde sig og være populær og ikke længere vil bære nogen forsmædelse for Jesu skyld og ikke længere vil stå inde for evangeliet i den paulinske definition af dette som "ordet om korset" med al den forargelse og foragt, det indebærer.

En ting er dialog - en anden ting er selv at blive så medrevet af den dialog, at man ender med dårligt nok at vedkende sig kristendommens unikke stilling som Guds egen åbenbaring, men i princippet erklærer al slags søgen som god og rigtig og ender med at sammensmelte det hele i en stor pærevælling, så "lille Olivia til sin barnedåb i dåbsgave får et sølvkors, et horoskop og en buddhistisk amulet".

Kirken må altid kritisk stille sig selv spørgsmål som: hvor langt rækker dens mandat? hvad er dens mission i verden? er den loyal over for sin Herre? er den loyal over for Skriften? og fremfor alt, er den loyal over for apostlenes evangelium?

Jeg indskyder forsætligt "apostlenes", og jeg ønsker at understrege det, for ordet "evangelium" bruges ofte som et slags plusord, som skal vække positive associationer, uden at man rigtig gør sig overvejelser over, hvad evangeliet retteligt er.

I en temmelig bitter artikel "Civilisation på skrump" i Weekendavisen for den 13. - 19. juli 2004 skriver Lars Hedegaard bl.a.: "Folkekirkens præster har pligt til at forkynde evangeliet, men de savner tydeligvis overbevisningen til at gøre det. Mange indvandrere undrer sig formentligt over folkekirkens gennemførte og i visse tilfælde demonstrative defeatisme (nederlagsindstilling) og drager deres konklusioner. Man fornemmer en understrøm, som iøvrigt bekræftes fra andre vesteuropæiske lande: de etablerede kristne kirker har mistet modet ...".

Lars Hedegaard skriver specifikt om problemet den kristne verden og Islam, men hans bemærkninger har gyldighed

på en lang række andre områder, og ikke kun i folkekirken; frikirkerne bør også lytte med.

Evangeliet ikke i centrum

I kirkernes søgen efter noget at vinde opmærksomhed ved, så folk ikke fortsætter med at gå dens dør forbi, er der mange oplagte eksempler: Stefans Kirken på Nørrebro eller Christianskirken på Christianshavn, Pinsekirken på Drejerøjs indbydelse til en aften med den græsk-ortodokse profet Vassulla Rydén eller Pinsekirken i Århus' kampagne

mister det helt.

Velsigner det forkerte

Tag nu debatten, om kirken skal velsigne såkaldte homofile ægteskaber og endda autorisere et vielsesritual til brug ved indgåelse af sådanne. I sig selv er det tidstypisk, at en sådan diskussion overhovedet føres.

Tidligere i kristenhedens historie var det sjældent, om i det hele taget forekommende, at en sådan diskussion overhovedet kunne føres. De homofile selv ville aldrig komme i tanke om of-

Det bekymrende ved øjeblikketes situation er, at evangeliet kun er der indirekte og ikke direkte, at det med andre ord er blevet forvist til andenpladsen.

med Rodney Howard-Browne og de talrige helbredelseskampagner ud over det ganske land.

Nogle af disse aktiviteter er måske gode og i orden bedømt alene ud fra dem selv, andre er direkte skadelige og forførende, men om dem alle gælder, at det ikke er evangeliet om korset, som er i centrum, og at det ikke er frelse fra synd og fortabelse, som det drejer sig om; som en sideeffekt måske, men ikke som hovedsag.

Og det er just det, som er det bekymrende ved øjeblikkets situation, at evangeliet måske er der, og vi ønsker, at det skal være der, men at det kun er der indirekte og ikke direkte, at det med andre ord er blevet forvist til andenpladsen, og det sætter en glidende udvikling i gang, som nemt kan ende med, at vi

fentligt at afsløre, at de havde et homofilt forhold (et sådant var jo iøvrigt strafbart), endsige at kræve, at kirken skulle velsigne det.

Uden tvivl var der meget hykleri omkring sådanne forhold (og også dyb smerte, som altid har præget disse relationer; det må vi naturligvis ikke glemme); men direkte og indirekte tog alle - inklusive de homofile selv - afstand fra at gøre deres forhold til et offentligt anliggende. Sådan er det ikke mere.

Nu er det kommet så langt, at nogen synes, at kirken også skal følge trop og anerkende og velsigne, hvad Gud ikke vil velsigne, men forbyder.

Hvordan er det kommet så vidt? er der bestemt grund til at spørge, og når vi ikke undrer os og sørger over det, er det, fordi vi gradvis vænner os til, at sådan

må det bare være. Næste fase er så at finde argumenter og støtte for, at kirken bør velsigne det.

Vores følsomhed over for Guds tanker og vilje vil uundgåeligt blive sløv ved at leve i en frafalden kultur, og det så meget mere som vort personlige kristenliv bliver mere og mere udvandet og mindre og mindre bibelsk funderet.

Skriften bortforklares

Den sørgelige udvikling, som nærmer sig frafald, begynder med, at Bibelens autoritet kuldkastes med det til følge, at Skriften ikke længere opfattes som Guds ord, men kun som menneskers ord.

hvad, så elsker Gud dig “ breder sig over hele kirkeligheden og udhuler dermed Bibelens tale om Guds sande nåde og Guds sande kærlighed.

Begge er blevet bedøvende ligegyldigheder, ingen længere tager alvorligt eller gider høre på. Menneskelige handlinger og aktiviteter bedømmes nu også i kirken alene ud fra humanistiske værdier og kriterier, ja ikke engang det, ud fra det postmoderne menneskes opfattelse af, at hvad der føles rigtigt og godt, også er rigtigt og godt. Derfor skal kirken naturligvis velsigne homofile partnerskaber.

Ikke synderen, men synden

*Min fornemmelse er, at kirken
ofte er blevet bange for sin egen
skygge, at den vil indynde sig
og være populær og ikke længere
vil bære nogen forsmædelse for
Jesu skyld.*

Efterhånden bortforklares mere og mere af Skriften, og større og større dele af den enkelte kristnes liv sættes uden for Skriftens autoritet. Teologer og præster ser sig berettiget til at forkaste dele af Bibelens budskab, som de eller tiden ikke bryder sig om, og at omtolke andet til ukendelighed.

Menneskets interesser sættes mere og mere over Guds interesser; Guds rige forstås mere og mere som, hvad mennesker synes er skønt og dejligt. Mennesket omskaber Gud i sit billede og forvandler hans kærlighed til at blot at være en slags altomfattende tolerance. Borte er bibelske begreber som Guds hellighed, lidenskabelighed og vrede, en klæg, nærmest kvalmende forkyndelse som, at “Gud tror på dig”, eller “ligegyldigt

Det er mig magtpåliggende at understrege, at mine bemærkninger her ikke må tages som et angreb på eller en fordømmelse af den homofile selv; han og hun er en synder, som vi alle er det, og Kristus er kommet for at søge og frelse ham og hende, som Han er kommet for at søge og frelse os alle. Han og hun er velkomne hos Kristus og dermed også i kirken ligesom alle andre, der ønsker at komme til Jesus Kristus, er det. Det er ikke synderen, men synden, kirken vender sig mod, homofil praksis som al anden synd. Og det er homofil praksis, debatten står om, ikke om den homofile som menneske og person.

I Gal 1:10 spørger apostlen Paulus i et selvbiografisk afsnit af brevet: “Er det nu mennesker, jeg vil have på min side, eller

Gud? Eller søger jeg at være mennesker til behag?” og han besvarer det selv: “Var det stadig mennesker, jeg ville være til behag, var jeg ikke Kristi tjener. For jeg gør jer bekendt med, brødre, at det evangelium, som er blevet forkyndt af mig, ikke er menneskeværk. Jeg har heller ikke modtaget det af et menneske, men ved en åbenbaring af Jesus Kristus” (Gal 1:1-12).

Og ved slutningen af samme brev understreger Paulus, at det “Guds Israel” (Guds folk, kirken), han ønsker og beder om “fred og barmhjertighed” for, er alle dem, som “lever efter denne regel”, nemlig dem, som lever i en ny skabelse og roser sig af intet andet end “vor Herres Jesu Kristi kors”, for “ved ham er verden blevet korsfæstet for dem, og de for verden” (Gal 6:14-16).

Jesus er kirkens Herre

Kirken er ikke kirke ved egen udvælgelse og kaldelse. Den eksisterer kun som “Jesu Kristi kirke”. Jesus Kristus er kirkens Herre, sit legemes hoved, sin menigheds frelser. Kun i ham består kirken og holdes den sammen.

Som menighedsbrevene i Johannes’ Åbenbaring entydigt viser må kirken først og fremmest kunne høre hans røst og forstå alvoren af, hvad han taler og siger. Den må kunne gå i sig selv, omvende sig og gøre op med synd, fristelse, lunkenhed, falsk lære, verdslighed, svigten, åndelig døsighed og svigtende kærlighed.

Evner den ikke det, vil den ikke det, er han langmodig, men selv hans langmodighed får en ende, og lysestagen kan flyttes; han kan komme over den og dømme den, og den kan blive spyttet ud af hans mund, ophøre med at være kirke.

“Dens hus” kan, som jødernes hus (templet) i Jerusalem blev det, blive overladt til den selv. Hans sande kirke vil gå sejrende ud af striden - det har han lovet, og hans ord holder, hvad det lover - og vil en dag stå for hans trone; men ikke enhver kirke, som kalder sig hans, er hans kirke. Nogle kirker er måske allerede blevet spyttet ud af hans mund, andre er på vej til at blive det. Lad den kirke, som mener at stå, give agt, lad os alle sammen “våge over og vogte vore klæder, så vi ikke skal gå nøgne, og man skal se vor skam” (Åb 16:15).

Af Carsten Thomsen

Filmen *Saved* er på mange måder en traditionel amerikansk teenage-komedie - blot med den markante forskel, at historien foregår på en kristen skole. Det er en film på det jævne, men den er tankevækkende som et studium i, og en satire over konservativ kristen livsstil.

Hovedpersonen Mary står i et dilemma. Hendes kæreste siger pludselig, at han er homoseksuel. Derfor går hun i seng med ham for at tvinge ham på andre tanker...men hun bliver i stedet gravid. Vi følger hende derefter i hendes opgør med venner og familie, samtidig med, at hun gør alt for at skjule graviditeten.

De to i filmen, som fremstår fordømmende er begge kristne. Den ene er den ivrige gospelkor-pige Hilary, som forsøger at følge Jesus i et og alt. Hun leder en bedekreds og evangeliserer ivrigt over for sine medstuderende. Den anden er skolens inspektør/prædikant. Han er gift, men bliver forelsket i den gravide piges mor - og samtidig prøver han at opretholde streng moralsk disciplin på skolen.

De sympatiske i filmen er en jødisk pige, som hele tiden gør grin med de kristne (nogle gange berettiget) og en handikappet kynisk dreng, som erklærer, at han ikke er kristen. Det bliver disse, som i sidste ende hjælper den gravide pige, da den populære Hilary

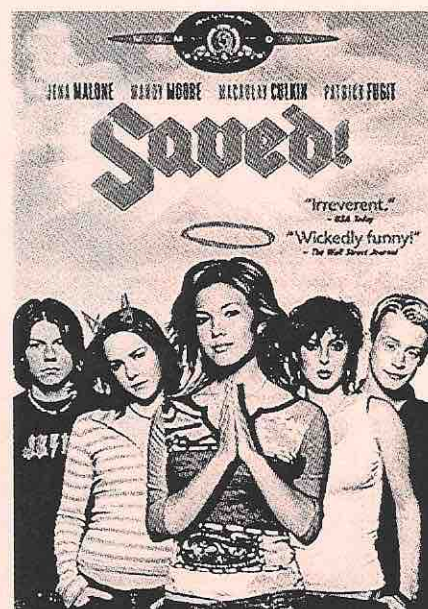
fryser Mary ude.

Satiren rammer flere gange plet, så man som kristen krymper tæer i stedet for at trække på smilebåndet. Som fx den overfladiske måde kristne taler om Gud. Inspektøren opildner eleverne som var han til rockkoncert: "Let's get our Christ on! Who's down with the G-O-D?".

Og Hilary i sine helt absurde forsøg på at missionere på de mest upassende måder, hendes konstante pegende fingre ad andre, der ikke er så hellige som hende. Hendes selvfikserede bønner til Gud viser, at hendes ønske om at tjene Gud sker ud fra ønsket om vennernes anerkendelse. Hun er farisæer til fingerspidserne.

Selvom filmen selvfølgelig ironiserer over amerikansk kristen livsstil maner den alligevel til selvransagelse. Er vores tro og livsstil autentisk eller blot fyldt med overfladisk bibeljargon og hurtig fordømmelse og mission som endnu en salgsteknik. Hvad er vores motiver med de "bibelting" vi fylder vort liv med? Hvordan forholder vi os overfor dem, som vi mener lever i seksuel umoralitet. Det kan ofte blive en nem udvej at sige, at vi elsker synderen, men hader synden. Er det ikke ofte sådan, at vi er hurtig til at hade synden - mens de praktiske skridt til at elske synderen aldrig bliver taget?

Filmen knækker desværre i den sidste tredjedel. Et forudsigeligt budskab om tolerance prædikes, så ingen kan misforstå det. De, der mener, at

homoseksualitet er forkert og afviser før-ægteskabelig sex er snævert synede, dobbelt moralske og fordømmende. I stedet står de "tolerante" tilbage som sympatiske, frihedelskende og autentiske mennesker - uden fordomme.

Der er som sædvanlig ikke plads til et nuanceret portræt af de kristne eller af kristendom i det hele taget. Man kunne lidt drilsk spørge, om det ikke er instruktøren selv, der har en del fordomme overfor konservative kristne.

Kan filmen anbefales. Tjae...hvis alternativet for de unge er endnu en aften sammen med vennerne og en teenage-film som *American Pie* eller lignende, så er denne da langt mere tankevækkende. Men så heller ikke mere.

Perspektiv Bibelskoles 21 seminar

Kristent Fællesskab, Rødovre: Lør. 5. marts. 9.30-16.30

Kristent Fællesskab, Odense: Lør. 30. april 9.30-16.30

Tema: Hvad Gud velsigner

- Hvor langt rækker den menneskelige frihed?
- Hvor langt kan vi strække skabelsesmandatet?
- Hvilken legitim rolle har sund fornuft i arbejdet med Bibelen, i kirken og i vort personlige kristenliv?

Kristent Perspektiv udgives af Perspektiv Bibelskole. Sekretariatet v. Joyce Deeks, Lindevej 56, 5250 Odense SV. Redaktion: Carsten Thomsen (ansv. red), Hvidbjergvej 9, 1th, 2720 Vanløse, e-mail: ctpress@city.dk, tlf. 38 71 25 74, Louis Nielsen, Lungstedløkken 2, 5250 Odense SV, tlf. 65 96 38 37, e-mail: louis.nielsen@mail.dk. Bladet udgives 4 gange om året. Det udsendes gratis til studerende på Perspektiv Bibelskole. Årsabonnement: 100 kr.

Dybere ind i Narnia

Kapitel 6 - Ind i skoven:

Tredje gang, børnene kommer i berøring med Narnia, er de alle fire med, foruden Lucy og Edmund også Susan og Peter. Indgangen sker igen gennem det store garderobeskab på loftet. Til at begynde med er de i garderobeskabet og i Narnia på samme tid, mellem pelsfrakker og stikkende grannåle på en og samme tid. I Narnia er det koldt, sneen knaser under børnenes fødder og de fryser. Men frakkerne er der. Hvorfor ikke uden videre iføre sig dem? Nej, for ville det ikke være at stjæle?

Det er ofte interessant at sammenligne børnene i Narniabøgerne med moderne børn. For moderne børn ville spørgsmålet om at stjæle eller ikke stjæle i en situation som denne ikke en gang opstå. Men så indgroet er opdragelsen hos disse børn til, at der er forskel på dit og mit, at de ikke uden videre ifører sig frakkerne. Et moralsk bestik af situationen er nødvendigt, før de føler sig fri til at gøre det.

Af Louis Nielsen

Efterhånden som børnene trænger dybere ind i Narnia bliver atmosfæren mellem Peter og Edmund dårligere, og forskellene får det til at "slå gnister" mellem de to. Peter kalder sin lillebroder et "giftigt kryb", men tager sig alligevel i det, og siger ikke mere. Edmund på sin side opfatter Peter og Susan som "storsnude, selvglade dydsmønstre" og tørster efter en passende anledning til at hævne sig. Ansatsen til dramaet er allerede lagt, og den helt store tragedie, nemlig Edmunds forræderi, grunder sig ikke længere alene på, at heksen allerede har fortryllet ham ved at lade ham smage den fortryllede chokolade, men nu også på noget så banalt som at føle sig

udenfor og tørste efter hævn.

Edmund vil hele tiden drage al ting i tvivl. Intet er mere rent for ham, mistænkelighedens skygge hviler over alt. Det, som historisk og erfaringsmæssigt står som det godes og det uskyldiges symboler, eksempelvis en rødkælk, drages i tvivl, ingen og intet kan man stole på, det gode kan være det onde, og det onde kan være det gode. Hvem ved, når det kommer til stykket?

Edmunds virkelighedsopfattelse er blevet forhekset, og der foregår noget inden i ham, som gør ham til noget mindre end et menneske - en slags besættelse. Den Onde er i færd med at overtage styret over ham. Desuden er det ligesom, at alt hos Edmund er fokuseret på munden og maven: "Og vi har heller ikke noget at spise" er en typisk edmundsk bemærkning. Han er i sine sansers og i sin appetits vold.

Hvad fik Judas til at forråde Jesus? Vi ved ikke noget ud over det diaboliske i hele situationen. Men de forsigtige

N A R N I A

Løven, heksen og
garderobeskabet - 2. del

antydninger, evangelierne giver os, kan meget vel opfattes hen i retning af de samme ting, som Lewis lader os iagttage hos Edmund.

Kap 7 - Hos bæverne:

Som børnene kommer længere ind i Narnia, bliver det klart, at en ond magt har lagt sin tunge hånd over det, og at man ikke kan føle sig tryk nogen steder. Selv træerne kan høre, hvad man siger, og enkelte af dem kunne finde på at videregive, hvad de havde hørt, til nogen, som ville bringe det videre til Den hvide Heks.

Så meget mere opmuntrende at møde hr. og fru Bæver, to herlige, uspolerede væsener, i hvem der ikke er svig, som er helt sig selv, og som bedst af alt er helt og fuldt på Aslans side. For gennem mødet med hr. og fru Bæver kommer vi også tæt på Aslan.

Til at begynde med har børnene den samme frygt og mistænkksomhed over for hr. Bæver, som de efterhånden har lært at have over for en hvilken som helst skabning i Narnia. Men på den anden side kan de vel samlet klare en enkelt bæver, hvis det skulle vise sig nødvendigt.

Hr. Tumnus havde inden sin arrestation af Maugrim, chefen for Det hemmelige Politi, nået at fortælle bæveren om "menneskesønnerne og menneskedøtrene", og at han skulle møde dem på dette sted og "føre dem videre til ...". Til hvem får vi ikke at vide, før børnene er så tæt på hr. Bæver, at de kan høre selv den sagsteste hvisken, dvs. så tæt, at de kan føle hans knurhår kilde dem i ansigtet. Det viser sig nu, at det er Aslan, hr. Bæver skal føre menneskebørnene til: "Efter sigende er Aslan på vej - er måske allerede kommet."

Og det følgende er så smukt og så intenst, at vi må citere det i fulde omfang:

"Og nu skete der noget mærkeligt. Ingen af børnene havde nogen anelse om, hvem Aslan var; men i samme øjeblik, bæveren havde sagt disse ord, følte de sig allesammen helt anderledes til mode. Måske er det nu og da sket for dig, at du i en drøm hører nogen sige noget, som du ikke forstår, men som i drømmen synes at have en eller anden fantastisk mening - enten en rædselsvækkende mening, der forvandler hele drømmen til et mareridt, eller også en frydefuld mening, der er for smuk til at lade sig udtrykke i

Bare lyden af navnet Jesus (Aslan)

trænger sig på

en eller anden

måde ind på os.

Ingen går fri.

ord og som gør drømmen så smuk, at man husker den hele sit liv og altid ønsker, at man kunne komme til at drømme den igen. Sådan var det nu. Da de hørte navnet Aslan, følte hvert af børnene pludselig noget røre sig i sit indre. Edmund mærkede en følelse af gådefuld angst. Peter følte sig pludselig modig og eventyrlysten. Susan havde det, som en herlig duft eller en livlig musikstrofe lige var gledet forbi hende. Og Lucy fik den fornemmelse, man har, når man vågner op om morgenen og kommer i tanke om, at ferien eller sommeren skal til at begynde."

Bare lyden af navnet Jesus (Aslan) trænger sig på en eller anden måde ind på os alle. Ingen går fri. Ordet om Jesus - "evangeliet", siger Paulus, "udspreder overalt en duft, en Kristi vellugt for Gud blandt dem, der frelses og blandt dem, der fortæbes - for dem, der fortæbes, en duft af død til død, for dem, der frelses, en duft af liv til liv." (2 Kor 2:14-16).

Vi bemærker, at hver af børnenes reaktion på at høre navnet Aslan er lige så personlig en ting og lige så individuel en ting som deres forskellige holdninger til Aslan er, og det endnu inden de har mødt Aslan og har sat ord på deres holdning til ham. Der er noget guddommeligt ophøjet ved Jesu navn, som der ikke er ved noget andet navn, et navn, som ikke alene deler tiden i to, men også deler menneskeheden op i to.

Hr. og fru Bæver bliver mere og mere herlige, jo tættere vi kommer ind på livet af dem. De er jævne folk, ikke intellektuelle eller kunstneriske, som hr. Tumnus var det. Der er intet som helst opstyltet

eller påtaget ved dem, hverken når det gælder fremtræden, manéer eller livsstil, alt samsvarer nøje med deres indre.

De er dygtige og arbejdsomme hver på sit område, men de gør ikke noget væsen ud af deres kunnen; de formår at skabe en tryk, rar og hyggelig atmosfære; de holder af solid mad, - "husmandskost" kalder man det vist i kredse med forstand på den slags - (mon ikke vi kan uddrage af den indgående måde, Lewis skildrer måltidet på, at det også er den slags mad, han selv satte pris på? - øllet og piben med tobak efter aftensmaden er heller ikke fraværende) - men bedst af alt og mest afgørende af alt er deres enfoldige tro på Aslan og deres dybe hengivenhed for ham.

Alle, undtagen Edmund er dybt betaget og optaget af alt med bæverne; han lader sine tanker gå til Den hvide Heks, og derfor lægger han med det samme mærke til "de to små bakker" i landskabet og tænker "på fyldte chokolader og på at blive konge ("Og jeg gad nok vide, hvad Peter ville sige til det!" tænkte han), og hans hoved blev fyldt med grimme tanker".

"Og nu", sagde hr. Bæver, idet han skubbede sin tomme ølkande til side og rakte ud efter sin tekop, "hvis I blot vil vente, til jeg får ild i min pibe - ja, så kan vi komme til sagen. Det sner igen," tilføjede han, idet han skævede hen mod vinduet. "Men det er faktisk udmærket, for det betyder, at vi ikke får uventede gæster; og hvis nogen skulle have forsøgt at følge efter jer, vil de ikke kunne finde nogen spor".

I Narniakrønikens rige persongalleri er hr. og fru Bæver nogle af "de herlige", af "de hellige i landet, hvem min hu står til", som vi med David (Sl 16:3; 1931 oversættelsen) har lyst til at henregne dem til - sammen med Rippitjip, Trøffel-snuser, Muddermukke etc. Der er ingen tvivl om, at det var "mennesker" af deres slags, Lewis selv satte højt.

Kap. 8 - Efter måltidet:

Lucy er ivrig efter at spørge til hr. Tumnus og hans skæbne, som hun føler sig medskyldig i. Hvad har Den hvide Heks gjort ved ham? Hr. Bæver ved det ikke, men frygter for, at hun har gjort ham til sten, forvandlet ham til en statue.

Lucy føler, at hun må gøre noget for hr.

Tumnus, men hvad er der at gøre? Peter vil også gerne hjælpe og nævner rådvild og fortvivlet et par undsætningsplaner. Men bæverne stiller dem ikke i udsigt, at de kan gøre noget som helst:

"Det nytter ikke noget, menneskesøn," sagde hr. Bæver. "Det nytter i hvert fald slet ikke, at I prøver at gøre noget. Men nu, hvor Aslan er på vej?"

"Åh, ja! Fortæl os om Aslan!" sagde flere stemmer på én gang; for de havde igen fået denne mærkelige fornemmelse - som når det er ved at blive forår, eller man får en god nyhed.

"Hvem er Aslan?" spurgte Susan".

Kapitel 8 kan vi uden at ramme helt ved siden af - i analogi med, at vi benævner læren om Jesus Kristus for "kristologi" - benævne "Aslanologi", idet vi her, koncentreret over nogle få sider, får en masse at vide om, hvem Aslan er.

Han er konge, får vi at vide. Han skabte Narnia, og han har ofte gæstet det, dog ikke så tit i de seneste generationer. Men nu er han på vej, måske er han i Narnia lige nu. Det er ham og ikke børnene, som skal ordne Den hvide Heks og redde hr. Tumnus og de mange andre, hun har forhekset til sten. Edmund røber sin uforstand ved at spørge: "Men vil hun ikke også forvandle ham til sten?". At Edmund kan spørge så dumt forfærder hr. Bæver; alligevel slår han en hjertelig latter op og siger:

"Forvandle ham til sten? Hvis hun så meget som kan blivende stående og se ham ind i øjnene, er hun skappere, end jeg tror. Nej, nej. Han skal nok få tingene sat på plads, sådan som der står i et gammelt rim her fra egnen:

Vinter bliver til vår og sommer, den dag Aslan atter kommer.
Alle fyldes vil med trøst, når de hører Aslans røst.

Når han blotter sine tænder,
kummer, sorg og kvide ender.
Når han ryster munkens hår, nag og nid til grunde går.
I vil forstå, hvad jeg mener, når I ser ham".

Aslans storhed, majestæt og frygtindgydende væsen såvel som hans uovervindelig er de bærende toner i hr. Bævers vidnesbyrd; det samme er en overbevisning om "profetiernes"

Over for Aslan har Heksen ingen chan- cer; hun vil ikke en gang kunne holde sig oprejst foran ham.

- det gamle rims - urokkelighed og snare opfyldelse.

Over for Aslan har Heksen ingen chance; hun vil ikke en gang kunne holde sig oprejst på sine fødder foran ham. Verden er på vej til at blive en anden verden. Vinteren og kulden er begyndt at svinde. En ny, bedre og lysere dag er ved at gry. Og det er altsammen større og stærkere, end ord kan sige. Først når man står over for Aslan og ser ham, forstår man det.

Og således fortsætter samtalen om Aslan en rum tid endnu. Er Aslan et menneske? vil Lucy gerne vide. Hr. Bæver forstår ikke rigtigt hendes spørgsmål:

"Aslan - et menneske" bestemt ikke. Han er skovens konge og søn af den store kejser hinsides havet. Ved I ikke, hvem der er dyrenes konge? Aslan er en løve - den største af alle løver".

I Narnia er Aslan løve, ikke menneske, men som han siger til børnene i en anden af bøgerne: "I jeres verden har jeg et andet navn; I må lære mig at kende ved det navn". I vores verden er han Jesus, Menneskesønnen, Guds Søn. I Narnia er han foruden at være skovens konge og den største af alle løver også "søn af den store kejser hinsides havet". Forbindelsen og analogien til evangeliet kan ikke være mere tydelig.

"Kan man føle sig tryk ved ham?", vil Susan gerne vide, og indrømmer samtidigt, at hun bliver helt bange ved udsigten til at møde ham. Nu er det fru Bævers tur til at svare; mildt og moderligt, men uden at fortie sandheden eller holde den tilbage, siger hun:

"Hvis der er nogen, der kan træde frem foran Aslan uden at ryste over hele kroppen, er de enten taprere end de fleste eller også slet og ret dumme".

Susan konkluderer ganske rigtigt, at så kan man altså ikke føle sig tryk ved ham. Men, bryder hr. Bæver ind, så er det heller ikke det, som det handler om: "Men han er god. Han er jo vores konge".

Aslan - god, men farlig

Mange steder i Narniakrøniken gør Lewis sine læsere opmærksom på Aslans farlighed, men han understreger altid samtidig hans godhed. Lewis selv havde oplevet Jesus som den, der jagtede ham. Jesus er ofte blevet tæmmet og gjort tandløs, mere lig et glansbillede, end den han er portrætteret som i evangelierne, prædiken i brevene og billedligt afbildet i Johannes' Åbenbaring.

Sentimentaliteten driver af mange kristne kor, sange og "vidnesbyrd". Men selv i sin dybeste fornægtelse var Jesus skrækkindgydende; soldaterne, som skulle gribe ham i haven, faldt til jorden for ham. De onde ånder bævede for ham, Peter bad ham drage bort fra sig, Saulus faldt på sit ansigt for ham, seeren på Patmos faldt som død ned for ham, den Lovløse (Antikrist) "dræber han med sin munds ånde", alle Guds engle kaster sig ned for ham; han kommer en gang på Himlens skyer, og alle skal bøje knæ for ham og hylde ham som Herre og konge.

Magt er vi så vant til at se misbrugt til onde og selviske formål, at vi ikke længere kan forestille os magt og godhed forenet i samme person. Men magt og godhed går hånd i hånd i Jesus Kristus. Han er aldrig noget andet end god. Det onde har ingen magt over ham, ingen del i ham, kommer aldrig i nærheden af hans "kongestols fod".

Han er god og gør godt, og gør aldrig andet end godt; han er evindelig god. Han "har magt for at give evigt liv til alle dem, Faderen har givet ham". Og til stadighed og i al evighed øser han ud over os af sit forråd på godhed. Og hans godhed kan reflekteres af dem, der er hans.

Der er ikke så meget som en dråbe af godhed i Heksen, men der er uendelig megen godhed at opleve i selskab med hr. og fru Bæver. Børnenes korte samvær med dem har allerede givet dem en

oplevelse og en forsmag på godheden selv, som de vil møde i Aslan.

Peter længes allerede efter at møde Aslan, men selv han, som følte sig modig, da han første gang hørte navnet Aslan, indrømmer, at han sikkert også vil blive "bange, når det kommer så vidt".

Igen kommer hr. Tumnus' navn frem, og igen er det Lucy, som nævner det. Hvordan hjælpe ham? Hr. Bæver er ikke i tvivl om svaret: "Den hurtigste måde, I kan hjælpe ham på, er ved at møde Aslan. Når han først er sammen med os, kan vi begynde at udrette noget". - Jesus delte en dyb hemmelighed med sine disciple den sidste aften, han var sammen med dem før sin lidelse og død. "Den, der bliver i mig", sagde han, "og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre" - Jo, hr. Bæver har ret. Skal der udrettes noget, så det batter, skal det udrettes sammen med Aslan.

Samtalen ledes også hen på mennesker og om hvorvidt, det er første gang, at mennesker er i Narnia. Hr. Bæver, som åbenbart ikke ved alt om Narnias historie, siger nej. Peter kan ikke forstå det, for er Heksen da ikke et menneske? Og så udspinder der sig en interessant diskussion om Heksens identitet og væsen.

Heksen vil helst tro, siger hr. Bæver, at andre tror, at hun er menneske. For det er på grundlag af det, at hun gør krav på Narnias trone. "Men hun er ikke nogen menneskedatter. Hun nedstammer fra jeres stamfar Adams (her bukkede hr. Bæver) første kone, hende der hed Lilit. Og hun var en af djinnerne. Og det er fra dem, hun nedstammer på den ene side. Og på den anden side nedstammer hun fra kæmperne. Nej, der er ikke en dråbe ægte menneskeblod i den heks."

Slægter i Narnia

Det er en interessant slægtsudredning, hr. Bæver fremlægger. Det er ikke alle detaljer, vi trods opslag i flere bøger, kan forklare. Og det er sandsynligvis heller ikke meningen, at vi skal kunne. Men Lilit er nævnt ved navn i Es 34:14 (i 1931 oversættelsen kaldtes hun "natteheksen"). Esajas profeterer om Edoms ødelæggelse og den øde og spøgelsesagtige tilstand, Edom vil henligge i efter dommen.

Esajas' skildring kan forstås og tolkes uden at tage mytologien til hjælp, men

**Vi er så vant til at
se magt misbrugt
til selviske formål,
at vi ikke længere
kan forestille os
magt og godhed
forenet i samme
person.**

der er heller ingen tvivl om, at skildringen giver belæg for at opfatte Edom som et øde, dæmonbesat sted. Lilit må opfattes som en dæmonlignende skabning; en som især børn skal vogte sig for, da rygten vil vide, at hun spiser børn.

Nogle rabbinere skabte legender, hvori Lilit indgik som Adams første hustru. Lilit gjorde oprør mod at være underlagt Adam og gjorde krav på ligestilling og forlod ham efterfølgende og udviklede sig til det skumle væsen, hun senere blev kendt som.

Ud af denne tradition skaber Lewis Narniakronikens dronning Jadis, Den hvide Heks, Fruen af det grønne Klæde tillige med de andre navne og skikkelser, hvorunder hun optræder.

Altid og alle vegne er hun i opposition til Aslan, hans direkte modsætning og ærkemodstander. Hun er inkarnationen af den Onde, som Aslan er "kejseren hinsides havets søn". Hr. Bæver viser Adam stor respekt, og han overfører noget af denne respekt til de fire børn. Men han har ikke andet end foragt til overs for Heksen. For ikke alene er hun ond, hun er tillige en bedrager, som foregiver at være en anden, end hun reelt er. Menneske er hun altså ikke, men hun har hele tiden begæret den plads i skabelsen og i Narnias historie, som Aslan har tiltænkt Adams efterkommere.

Hr. Bævers afsluttende råd til børnene er værd at hæfte sig ved:

"Men i al almindelighed råder jeg jer til, at når I møder noget, der er på vej til at blive menneske og endnu ikke er det, eller som var menneske engang og ikke længere er det, eller som burde

være menneske og ikke er det, så bør I holde godt øje med det og holde jeres økser slebet".

Plan med skabelsen

Mennesket har en stor og vigtig opgave at udfylde i Guds hensigt og plan med skabelsen. På en særlig måde skabte Gud mennesket for sig selv; alt det øvrige skabte han med respekt at melde for mennesket, men mennesket skabte han for sig selv.

Det er derfor afgørende vigtigt, at mennesket udfylder sin plads ind for Gud. Derfor sætter Guds fjende så voldsomt ind på mennesket for at bringe det på afveje. Og den taktik må desværre siges at være lykkedes alt for godt.

Mennesket er blevet givet en række muligheder, herunder evnen til aktivt at skabe; mennesket har også fået indrømmet frihedsrettigheder i et omfang, som vi har svært ved at forstå, og Gud har ikke trukket disse muligheder tilbage, da mennesket faldt fra ham. Menneskets muligheder for både godt og ondt er ikke ubegrænsede, men synes nærmest ubegrænsede. Derfor er der god grund til at lægge mærke til, hvad mennesker gør med sig selv, med andre, med hele skabningen.

Uendelig meget står nemlig på spil. Kan vi forme nyt menneskeliv og kan vi omdanne allerede bestående liv, så gør vi det. Kan vi omforme os selv til noget mindre end mennesker, gør vi også gerne det. Forlængst er vi faldet fra vores høje stade og vort høje kald, og ingen af os er de mennesker, vi burde være. Kun Guds nåde kan ændre på det; kun ved at vi kommer tilbage til Gud, og bliver hans igen, har vi en fremtid.

Hr. Bæver er ikke videnskabsmand, filosof eller teolog, men han ved langt mere om de sande ting i livet end mange af disse ved. Lewis var længe om at blive så klog, som hr. Bæver, men han blev det, da han mødte Jesus.

Efter det kæmpede han energisk for at hjælpe sine landsmænd og sin talstærke læserskare ud over jorden til at forstå dette med mennesket: Hvad mennesket sandt forstået er, og hvad det ustandseligt kæmper så energisk for ikke at være.

Midt i alle disse dybsindige samtaler siger Lucy pludselig: "Hør - hvor er Edmund?"

En ildevarslende tavshed sænkede sig".

Glædelig jul og godt nytår

Redaktionen og Perspektiv Bibelskoles medarbejdere ønsker alle bladets læsere en rigtig glædelig jul og et nåderigt og velsignet nytår. Guds fred og alt godt!

"Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren" (Luk 2:10-11)

"O, du hellige, o, du salige
julenat med din stille fred!
Verden var i våde,
Kristus kom med nåde.
Fryd dig, ja fryd dig, al kristenhed.

O, du hellige, o, du salige
julenat med din stille fred!
Kristus kom på jorden,
vor forsoner vorden.
Fryd dig, ja, fryd dig, al kristenhed.

O, du hellige, o, du salige
julenat med din stille fred!
Konge til Guds ære!
Vi dit folk vil være.
Fryd dig, ja, fryd dig, al kristenhed!

